

03.10.2011

XXXI Międzynarodowy Festiwal Muzyki Cerkiewnej - "Hajnowka 2012" w Białymstoku

autor: Fundacja "Muzyka Cerkiewna"

XXXI Międzynarodowy Festiwal Muzyki Cerkiewnej - "Hajnowka 2012" w Białymstoku - to chóralna prezentacja muzyki cerkiewnej jako ważnego elementu polskiego i światowego dziedzictwa kulturowego. Prezentowana będzie muzyka cerkiewna w repertuarowym przekroju historycznym - od utworów z początków chrześcijaństwa do światowych kompozycji współczesnych, w tym kompozytorów polskich. Różnorodność kulturowa wykonawców zjednaną muzyką cerkiewną to przykład wzajemnego szacunku i tolerancji potwierdzający ideę imprezy jako Muzycznego Forum Wschodu i Zachodu.

Organizatorem Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Cerkiewnej - "Hajnowka" jest Fundacja "Muzyka Cerkiewna" w Hajnowce.

Festiwal odbywa się w cyklu corocznym od 1982 roku. Dotychczas wzięło w nim udział 677 chórów z 35 krajów Europy, Azji, Ameryki Płn. i Afryki.

Korzenie Festiwalu "Hajnowka" sięgają lat 1978 - 1982. Początkowym zamiarem pomysłodawcy i organizatora imprezy - Mikołaja Buszko - było urządzenie przeglądu chórów cerkiewnych w styczniu, w czym przeszkodził stan wojenny. Imprezę postanowiono przenieść na miesiąc maj - czas Paschy. Od tej pory, z roku na rok, impreza rozrastała się nabierając znaczenia. Z przeglądu miejscowych chórów parafialnych osiągnęła status międzynarodowej. W roku 1995 Ministerstwo Kultury nadało mu kategorię zerową, tym samym stawiając festiwal na równi z Konkurem Chopinowskim i Międzynarodowym Festiwalem Muzyki Współczesnej "Warszawska Jesień". Dziś jest to jedyny o takim znaczeniu festiwal muzyki cerkiewnej na świecie. Festiwal stał się inspiracją do powołania wielu podobnych imprez muzyki cerkiewnej - od organizowanych w Polsce, jak Wieczory Muzyki Cerkiewnej w Bielsku Podlaskim oraz Białostockie, Krakowskie, Giżyckie i Hajnowskie Dni Muzyki Cerkiewnej, po zagraniczne - międzynarodowe festiwale: w Rosji, Finlandii, Estonii, Rumunii, na Ukrainie, Białorusi, Słowacji...

Co roku festiwal rozbrzmiewa głosami ponad tysiąca śpiewaków. Przyjeżdżają nań chóry z całego świata, od Ameryki przez Europę do Afryki i Azji. Jest więc tym samym płaszczyzną wymiany doświadczeń, prezentacji bogactwa kultury prawosławia, zjawiskiem inspirującym współczesnych kompozytorów oraz miejscem ciągłego odkrywania śpiewu cerkiewnego - kompozycji wykonywanych przez tysiąclecia, a dziś zapomnianych, oraz tych powstających współcześnie.

Przez dwadzieścia jeden edycji festiwal odbywał się w Hajnowce, mieście jego narodzin. Stałym miejscem spotkań był Sobór pod wezwaniem Świętej Trójcy oraz Hajnowski Dom Kultury. Od roku 2003 festiwal odbywa się w Białymstoku.

Przez wszystkie lata z festiwalem związali się wybitni przedstawiciele świata muzyki. Od 1982 roku pomaga przy organizacji ks. Jerzy Szurbak - dyrektor i dyrygent znanego w świecie Zespołu Muzyki Cerkiewnej. Rok później dołącza prof. Romuald Twardowski - jeden z najbardziej znanych współczesnych kompozytorów polskich, odąd też stale przewodniczący konkursowemu jury. W 2003 roku patronat artystyczny nad imprezą objął Krzysztof Penderecki.

Wśród festiwalowych tradycji należy wymienić imprezy towarzyszące - wystawy, spotkania

kompozytorów, seminaria, ale przede wszystkim koncerty, które odbywają się w wielu miastach całej Polski - Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Gliwicach, Gnieźnie, Toruniu, Gdańsku i in.

Od kilku lat starania organizatorów idą w tym kierunku, by co roku prezentować publiczności wybitne dzieła inspirowane prawosławiem, lecz nigdy wcześniej nie wykonywane podczas Festiwalu, w Polsce czy na świecie. Były to dotychczas utwory tej miary co Pieśń Cherubinów i Hymn do Św. Daniły Krzysztofa Pendereckiego, Mała Liturgia Prawosławna i Trzy Freski Romualda Twardowskiego, Liturgia L. Diczko, dzieła J. Tavenera, P. Czajkowskiego, S. Rachmaninowa, A. Greczaninowa. Festiwal to również odkrywanie i popularyzacja muzyki cerkiewnej stworzonej przez kompozytorów polskich takich jak Stanisław Moniuszko, Karol Szymanowski, Ludomir Rogowski, K. Gorski. Największym sukcesem w prezentowaniu wybitnych dzieł współczesnej muzyki cerkiewnej był koncert Jutrznii K. Pendereckiego - dzieła wykonywanego niezwykle rzadko ze względu na wysoki stopień trudności. Fundacja doprowadziła wówczas do jego premiery białostockiej oraz rosyjskiej (Smolny Sobór w Sankt Petersburgu).

Każdy kolejny Festiwal pozostawia po sobie liczne wydawnictwa - płyty z nagraniami z koncertów, zbiory nut, foldery, gazety festiwalowe. Łącznie stanowią one nie tylko bogaty zbiór informacji o MFMC - "Hajnowka", ale również jedno z najważniejszych źródeł na temat muzyki cerkiewnej.